

Examenul național de Bacalaureat 2025
Proba E. c) Istorie
Varianta 2 - Simulare Județeană – abordare cronologică

Filiera teoretică, profil umanist, toate specializările; Filiera vocațională - profil artistic, toate specializările; - profil sportiv, toate specializările; - profil pedagogic, specializările: bibliotecar-documentarist, instructor-animator, instructor pentru activități extrașcolare, pedagog școlar; - profil teologic, toate specializările.

Toate subiectele sunt obligatorii. Se acordă zece puncte din oficiu.

Timpul de lucru efectiv este de trei ore.

SUBIECTUL I

(30 de puncte)

Citiți, cu atenție, sursele de mai jos:

„Cu domnia lui Petru I (cca. 1377 - cca. 1392), Moldova face pași hotărâți în direcția afirmării internaționale și a organizării statale. Îndepărtându-se de Ungaria [...], Petru se apropie de Polonia, aderând la noua și puternica grupare de forțe constituită în răsăritul Europei odată cu crearea uniunii polono-lituaniene. În 1387, el depune omagiul regelui Vladislav Jagello, inaugurând astfel principala direcție de politică externă a Moldovei timp de un secol. În cadrul noii legături externe pe care a stabilit-o cu regele Poloniei, domnul Moldovei i-a acordat și un împrumut de 3000 ruble, garantat de acesta prin concedarea temporară a orașului Halici și a ținutului înconjurător, act care s-a aflat la originea unui îndelungat conflict teritorial între cele două țări.

Eliberat de presiunea ungară în timpul crizei de succesiune și a luptei pentru putere prin care a trecut Regatul Ungar după moartea regelui Ludovic, Petru I creează o mitropolie ortodoxă cu sediul la Suceava, unde se mută dealminteri și reședința domnească. Deși conflictul dintre domn și Patriarhia din Constantinopol în problema dreptului de a-l numi pe titularul noului scaun mitropolitan a amânat ani în șir instalarea unui mitropolit canonic, Moldova și-a asigurat sursa proprie de legitimare a puterii, etapă însemnată a consolidării independenței țării.”

(M. Bărbulescu, D. Deletant, K. Hitchins, Ș. Papacostea, P. Teodor, *Istoria României*)

B. „Domnul Moldovei, Dimitrie Cantemir (1710 – 1711), [...] urmează însă aceeași orientare antiotomană, fiind preocupat în egală măsură să scoată Moldova de sub ascultarea Porții și să asigure o domnie autoritară și ereditară. În acest scop, el a semnat la Luțk un tratat cu țarul Petru I (1711) prin care se prevedea că domnia va rămâne, prin descendență masculină, în familia Cantemir, exceptându-se abandonarea ortodoxiei sau încălcarea credinței față de țar (art. III), «toată puterea statului va fi în mâna domnului» (art. VI) și se indicau hotarele Moldovei: Nistru, Dunărea, Transilvania, Țara Românească [...]. Campania antiotomană a lui Petru I s-a încheiat însă cu înfrângerea de la Stănilești (1711), astfel că Dimitrie Cantemir a fost constrâns să se refugieze în Rusia [...]. Acțiunile celui considerat a fi un fidel al Porții și atitudinea ambiguă a lui Constantin Brâncoveanu [...] au determinat Poarta să adopte măsuri care să-i consolideze controlul asupra celor două Țări Române [...]. În locul fugarului Cantemir a fost trimis din nou la Iași Nicolae Mavrocordat, care, de astă dată, pentru a-si asigura concursul boierimii a adoptat o neașteptată[...] atitudine conciliantă.”

(F. Constantiniu, *O istorie sinceră a poporului român*)

Pornind de la aceste surse, răspundeți la următoarele cerințe:

1. Numiți bătălia antiotomană precizată în sursa B. **2 puncte**
2. Precizați, din sursa A, o informație referitoare la omagiul de vasalitate . **2 puncte**
3. Menționați câte o putere europeană la care se referă sursa A, respectiv sursa B. **6 puncte**
4. Scrieți, pe foaia de examen, litera corespunzătoare sursei care susține că exista un conflict între Patriarhia de la Constantinopol și domnul Moldovei. **3 puncte**
5. Scrieți o relație cauză-efect stabilită între două informații selectate din sursa B, precizând rolul fiecăreia dintre aceste informații (cauză, respectiv efect). **7 puncte**
6. Prezentați două acțiuni diplomatice în care să fie implicați conducătorii statelor medievale românești extracarpătice, din secolele al XV-lea – al XVII-lea. **6 puncte**
7. Menționați o asemănare între două acțiuni militare la care au participat românii în secolul al XVI-lea . **4 puncte**

Citiți cu atenție sursa de mai jos:

„Convocarea Dietei din Ungaria și acelei din Transilvania la 1790 a oferit națiunilor privilegiate posibilitatea formulării dezideratelor lor față de Viena, dar a deschis și românilor un teren de afirmare. Dieta convocată în Transilvania oglindea însă caracterul regimului de stări al națiunilor politice privilegiate și a religiilor recepte.

Opera de colaborare națională *Supplex Libellus Valachorum* a fost elaborată de personalități de prim-plan ale vieții intelectuale Samuil Micu, Gheorghe Șincai, Petru Maior, Ioan Pioariu Molnar, Iosif Meheși, Budai Deleanu ș.a. Semnat în numele națiunii de categoriile sale libere *Supplex*-ul sintetizează postulatele în cinci puncte esențial: 1. ștergerea numirilor odioase și jignitoare de tolerați admiși și reorganizarea națiunii române în uzul tuturor drepturilor civile și „regnicolare”; 2. să i se dea națiunii române locul pe care l-a avut în viața politică în Evul Mediu; 3. clerul nobilimea și plebea să se considere la nivelul stărilor care constituie unirea celor trei națiuni; 4. reprezentarea proporțională în Dietă și în funcții; 5. unități Administrative cu majoritate românească să li se acorde numirii românești sau mixte ori să și păstreze numele după râuri sau cetăți. În sfârșit, generalizând programul, memoriul cere ca locuitorii principatului, fără deosebire de națiune și confesiune să se învrednicească, potrivit stării și condiției lor, de aceleași libertăți și beneficii, să poarte aceleași sarcini.[...] Respins de Dietă, actul reprezentativ politic este urmat de un al doilea *Supplex* (1792), redactat și înaintat în numele celor doi episcopi, Ioan Bob și Gherasim Adamovici, primul reprezentând confesiunea greco-catolică, al doilea pe cea ortodoxă. În pofida plusului de argumente istorice și restrângerii formulei naționale la aceea a instituțiilor eclesiastice, cel de-al doilea *Supplex* împărtășește aceeași soartă.”

(M. Bărbulescu, K. Hitchins, *Istoria României*)

Pornind de la această sursă, răspundeți la următoarele cerințe:

1. Numiți un spațiu istoric precizat în sursa dată. **2 puncte**
2. Precizați secolul în care se desfășoară evenimentele din sursa dată. **2 puncte**
3. Menționați o instituție politică centrală a Transilvaniei și o caracteristică a acesteia, la care se referă sursa dată. **6 puncte**
4. Menționați, din sursa dată, două informații referitoare la cel de-al doilea *Supplex*. **6 puncte**
5. Formulați, pe baza sursei date, un punct de vedere referitor la documentul *Supplex Libellus Valachorum*, susținându-l cu două informații selectate din sursă. **10 puncte**
6. Argumentați, printr-un fapt istoric relevant, afirmația conform căreia în a doua jumătate a secolul al XX-lea abordarea temei romanității românilor a fost influențată de factorul politic. (Se punctează prezentarea unui fapt istoric relevant și utilizarea conectorilor care exprimă cauzalitatea și concluzia.) **4 puncte**

SUBIECTUL al III-lea**(30 de puncte)**

Elaborați, în aproximativ două pagini, un eseu despre autonomii locale și instituții centrale în spațiul românesc (secolele al IX-lea – al XVIII-lea), având în vedere:

- precizarea a două autonomii locale atestate în spațiul românesc intracarpatic, în secolele al IX-lea – al XI-lea și menționarea a două aspecte referitoare la acestea;
- menționarea a două caracteristici ale autonomiilor locale din spațiul românesc extracarpatic, în secolul al XIII-lea;
- precizarea unei instituții centrale dintr-un stat medieval românesc extracarpatic și prezentarea unui eveniment istoric în care să fie implicat reprezentantul acesteia în secolul al XIV-lea;
- formularea unui punct de vedere referitor la evoluția unei instituții centrale din spațiul românesc intracarpatic în secolul al XVI-lea – al XVIII-lea și susținerea acestuia printr-un argument istoric.

Notă! Se punctează și utilizarea limbajului istoric adecvat, structurarea prezentării, evidențierea relației cauză-efect, elaborarea argumentului istoric (prezentarea unui fapt istoric relevant și utilizarea conectorilor care exprimă cauzalitatea și concluzia), respectarea succesiunii cronologice/logice a faptelor istorice și încadrarea eseului în limita de spațiu precizată.